

Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

2^ο Μάθημα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

II. ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟ ΘΕΜΑ

Ο συγγραφέας της προς Εβραίους επιστολής γράφει για να παροτρύνει τους παραλήπτες της να απορρίψουν τις τοπικές Ιουδαϊκές διδασκαλίες και να παραμείνουν πιστοί στον Ιησού.

A. ΕΣΧΑΤΕΣ ΗΜΕΡΕΣ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ

Οι Χριστιανοί θεολόγοι αναφέρονται στη διδασκαλία της Αγίας Γραφής για τις έσχατες ημέρες με τον όρο «εσχατολογία» (από την αρχαία ελληνική λέξη έσχατος που σημαίνει «τελευταίος» ή «τελικός»).

Ο συγγραφέας της προς Εβραίους επιστολής είχε στο μυαλό του, το θέμα της εσχατολογίας, όταν έγραφε αυτήν την επιστολή (προς Εβραίους 1:1-2).

Η ιστορία του λαού Ισραήλ μας βοηθά να κατανοήσουμε την εσχατολογία που βρίσκεται στην προς Εβραίους επιστολή:

- Στη διάρκεια της περιόδου της μοναρχίας, ο λαός Ισραήλ βυθιζόταν όλο και περισσότερο σε μια κατάσταση ανταρσίας κατά του Θεού.
- Το μεγαλύτερο μέρος των Ισραηλιτών του Βορείου βασιλείου και το βασίλειο του Ιούδα ήταν σε εξορία.
- Λόγω της ανταρσία του, ο λαός Ισραήλ καταδικάστηκε να υποφέρει για πέντε αιώνες, αρχικά κάτω από την εξουσία των Μήδων και Περσών, στη συνέχεια των Ελλήνων και τέλος της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας.

- Στο διάστημα ανάμεσα στην Παλαιά και την Καινή Διαθήκη, οι περισσότερες Ιουδαϊκές κοινότητες στηρίζονταν σταθερά στην ελπίδα ότι σίγουρα στις έσχατες μέρες θα έρχονταν οι τελικές κρίσεις και ευλογίες του Θεού.

Δύο μεγάλες εποχές της ιστορίας:

- «Ο αιώνας αυτός» - η εποχή της αμαρτίας, που είχε ως αποτέλεσμα την αποτυχία και την εξορία του λαού Ισραήλ.
- «Ο μελλοντικός αιώνας» - όταν ο Θεός θα επιφέρει τις τελικές Του κρίσεις στους εχθρούς τού λαού Ισραήλ και θα δώσει τις ένδοξες ευλογίες Του στον πιστό λαό Του.

Ο συγγραφέας της επιστολής προς Εβραίους τονίζει σε ποιο σημείο διαφοροποιούνταν οι απόψεις των μη πιστών Ιουδαίων και εκείνων που ακολουθούσαν τον Χριστό.

- Οι μη πιστοί Ιουδαίοι: θεωρούσαν ότι ο Μεσσίας θα έφερνε μια δραματική, καταστροφική μετάβαση από αυτόν τον αιώνα στον μελλοντικό.
- Οι ακόλουθοι του Χριστού: πίστευαν ότι ο Ιησούς θα έφερνε τις έσχατες ημέρες σε τρία στάδια: την έναρξη, τη συνέχιση και την ολοκλήρωση της βασιλείας Του (Πράξεις 2:17 και Β' Πέτρου 3:3).

Το θέμα των «έσχατων ημερών» ήταν σημαντικό για τον συγγραφέα (Εβραίους 2:5; 6:5; 9:11; 9:26; 10:1; 13:14).

B. ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

Στην επιστολή προς Εβραίους γίνονται περίπου 100 αναφορές στην Παλαιά Διαθήκη, είτε με εδάφια που παρατίθενται αυτούσια, είτε με υπαινιγμούς σε χωρία αυτής.

1. Ιστορικό πλαίσιο

Ο συγγραφέας της Προς Εβραίους ανασύρει κάποιες ιστορικές λεπτομέρειες από την Παλαιά Διαθήκη και στη συνέχεια τις ενσωματώνει μέσα στον τρόπο που παρουσιάζει τη Χριστιανική πίστη. (Εβραίους 7:2· 12:20-21).

2. Θεολογικές απόψεις

Ο συγγραφέας της Προς Εβραίους επικεντρώνεται σε θεολογικά θέματα που υπήρχαν στις Εβραϊκές Γραφές.

- «υιός» Θεού (Εβραίους 1:5, Β' Σαμουήλ 7:14)
- άγγελοι περιγράφονται ως πνεύματα υπηρεσίας (Εβραίους 1:7, Ψαλμό 104:4)
- κατώτεροι από τους αγγέλους (Εβραίους 2:6-8, Ψαλμός 8:4-6)
- ευλογίες της δικαίωσης του Θεού (Εβραίους 2:13, Ησαΐας 8:17)
- ο όρκος του Θεού προς τον Αβραάμ (Εβραίους 6:13-14, Γένεση 22:17)
- ο Θεός ως «πυρ καταναλίσκον» (Εβραίους 12:29, Δευτ. 4:24)
- άλλα παραδείγματα θεολογικής συνέχισης μεταξύ των καιρών της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης (Εβραίους 4:4-7, 8:5, 9:20, 10:30-31, 10:38 και 13:5).

3. Ηθικές υποχρεώσεις

Οι ηθικές υποχρεώσεις της Παλαιάς Διαθήκης έπρεπε να παραμείνουν ως πρότυπα στην εποχή της Καινής Διαθήκης:

- να μην επαναστατήσει (Εβραίους 3:7-15, Ψαλμός 95:7-11)
- να μην αποθαρρύνεται (Εβραίους 12:5-6, Παροιμίες 3:11-12)

- τήρησή της δικαιοσύνης (Εβραίους 12:13, Παροιμίες 4:26)
- απόλυτη εμπιστοσύνη στον Θεό (Εβραίους 13:6, Ψαλμός 118:6-7)

4. Εσχατολογικές προβλέψεις

Ο συγγραφέας της προς Εβραίους χρησιμοποιεί αρκετές εσχατολογικές προβλέψεις της Παλαιάς Διαθήκης, για να δείξει ότι τόσο η τελική κρίση όσο και οι ευλογίες του Θεού εκπληρώνονται στον Χριστό:

- ότι οι άγγελοι θα κλίνουν το κεφάλι (Εβραίους 1:6, Δευτ. 32:43)
- η παρούσα κατάσταση της δημιουργίας, θα καταστραφεί (Εβραίους 1:10-12, Ψαλμός 102:25-27)
- παγκόσμια κυριαρχία (Εβραίους 1:13, Ψαλμός 110:1)
- βασιλική ιεροσύνη από τον Θεό (Εβραίους 5:6· 7:17, Ψαλμός 110:4)
- υπερνικήστε την ανθρώπινη αποτυχία (Εβραίους 8:8-12, Ιερεμίας 31:31-34)
- εξάλειψη της ανάγκης για θυσίες (Εβραίους 10:16-17, Ιερεμίας 31)
- παρόμοιες προβλέψεις, για την εσχατολογική περίοδο (Εβραίους 7:21· 10:37· 12:26)

5. Τα ιδανικά της γενεαλογίας του Δαβίδ

Ο συγγραφέας της επιστολής αναφέρετε σε κάποια ιδανικά που αφορούσαν τη γενεαλογία του Δαβίδ και τα οποία είχαν οριστεί αρχικά στο βιβλίο των Ψαλμών.

Ο Ιησούς είναι η τέλεια εκπλήρωση των προδιαγραφών για τον οίκο του Δαβίδ.

- ως τον βασιλικό του γιο, για να κυβερνήσει στα υποτελή έθνη (Εβραίους 1:5, Ψαλμός 2:7, 2 Σαμουήλ 7:14)
- τίμησε τον βασιλιά (Εβραίους 1:8-9, Ψαλμός 45:6-7)
- κοινή δικαίωση με τον Ισραήλ (Εβραίους 2:11-12, Ψαλμός 22:22)
- αφιέρωση ολόκληρου του σώματος στον Θεό (Εβραίους 10:5-7, Ψαλμός 40:6-8)

Γ. Προτροπές για επιμονή στην πίστη

Η προς Εβραίους επιστολή περιλαμβάνει περίπου 30 «λόγους νουθεσίας».

1. Ανταπόκριση

Οι προτροπές του συγγραφέα ενθάρρυναν το κοινό του να εφαρμόσει το βιβλίο του σε επίπεδο συναισθηματικό, διανοητικό, καθώς και σε επίπεδο συμπεριφοράς:

- Συναισθηματικές προτροπές (Εβραίους 3:8· 3:13· 3:15· 4:1· 4:16· 10:22· 10:35)
- Διανοητικές προτροπές (Εβραίους 2:1· 3:1· 6:1)
- Προτροπές συμπεριφοράς (Εβραίους 12:16· 13:1-19)

2. Κίνητρα

Ο συγγραφέας της επιστολής, με σαφή τρόπο, συσχετίζει πολλές από τις προτροπές του με θετικά κίνητρα (Εβραίους 4:13-16· 10:35· 13:16).

Ο συγγραφέας της επιστολής χρησιμοποιεί συχνά και αρνητικά κίνητρα στις προτροπές του προς τους αναγνώστες του (Εβραίους 2:2-3· 6:4-8· 10:26-31).

Πρώτα, πρέπει να έχουμε υπόψη μας ότι η επιστολή προς Εβραίους δεν περιέχει συστηματική θεολογία.

Ο συγγραφέας της επιστολής δεν περιγράφει πουθενά τους αποστάτες ως «δικαιωμένους». Αλλά χρησιμοποιεί ορολογία που χρησιμοποιούν και οι Ευαγγελικοί, όταν μιλούν για αληθινούς πιστούς.

Η απειλή της θεϊκής κρίσης για την αποστασία δεν απαντάται αποκλειστικά στην προς Εβραίους επιστολή.

III. ΡΗΤΟΡΙΚΗ ΔΟΜΗ

A. Αγγελικές Αποκαλύψεις (1:1-2:18)

Οι Ιουδαϊκές κοινότητες του πρώτου αιώνα, συχνά θεωρούσαν τους αγγέλους ισχυρά και ένδοξα πλάσματα, που έφερναν θεϊκές αποκαλύψεις στα κατώτερα ανθρώπινα όντα.

Ο συγγραφέας της επιστολής απαντά σ' αυτή την πρόκληση, ακολουθώντας πέντε βήματα:

- πηγή θεϊκής αποκάλυψης (1:1-4)
- Ο μεσσιανικός Υιός του Θεού (1:5-14)
- μήνυμα σωτηρίας (2:1-4)
- κυβερνά τους αγγέλους(2:5-9)
- Ο απόγονος του Αβραάμ (2:10-18)

B. Η εξουσία του Μωυσή (3:1-4:13)

Ο συγγραφέας της προς Εβραίους προτρέπει κάθε πιστό να θεωρεί την εξουσία του Χριστού ανώτερη από εκείνη του Μωυσή , καλώντας τους να:

- να τιμούν τον Ιησού περισσότερο από το Μωυσή (3:1-6)
- να αποφύγουν τη σκληροκαρδία και την επαναστατική συμπεριφορά (3:7-19)

- να εισέλθουν στην «ανάπαυση του Θεού» (4:1-13)

Γ. Η ιεροσύνη του Μελχισεδέκ

Ο συγγραφέας της προς Εβραίους αμφισβήτησε τις τοπικές Ιουδαϊκές διδασκαλίες σχετικά με τη βασιλική ιεροσύνη του Μελχισεδέκ:

- να μείνουν σταθεροί στην πίστη που ομολογούσαν (4:4-16)
- ο Ιησούς χρίστηκε βασιλικός αρχιερέας του Θεού (5:1-10)
- να προχωρήσουν στην πνευματική ωριμότητα (5:11-6:12)
- ο Ιησούς αντικατέστησε τη Λευιτική ιεροσύνη (6:13-7:28)

Οι Λευιτικές θυσίες δεν μπορούσαν να φέρουν πλήρη εξιλασμό, αλλά ο Χριστός, ως η εκπλήρωση της βασιλικής ιεροσύνης του Μελχισεδέκ, έκανε εξιλασμό μια για πάντα.

Δ. Νέα Διαθήκη(8:1-11:40)

Ο συγγραφέας της προς Εβραίους δίνει περισσότερες εξηγήσεις για το θέμα της υπεροχής του Χριστού, ως βασιλικού αρχιερέα, που είχε ορίσει ο ίδιος ο Θεός, και το κάνει εξηγώντας πώς η νέα διαθήκη είναι ανώτερη από την παλιά.

- ο Χριστός διαμεσολαβεί ανάμεσα στον Θεό και τον άνθρωπο με τη νέα αυτή διαθήκη, ως βασιλικός αρχιερέας στον ουρανό (8:1-13)
- ο Ιησούς είναι ανώτερη από τη Λευιτική ιεροσύνη (9:1-28)
- ο Χριστός έφερε την τελική συγχώρηση της αμαρτίας (10:1-18)
- μένουν σταθεροί στην ελπίδα που ομολογούν (10:19-23)
- να ενθαρρύνουν ο ένας τον άλλο (10: 24-31)
- να θυμηθούν το παρελθόν τους και να μην εγκαταλείψουν την πεποίθησή τους στις υποσχέσεις του Θεού (10:32-35)

- να επιμένουν στο να κάνουν το θέλημα του Θεού (10:36-39)
- η πίστη που σώζει (11:1-40)

Ε. Πρακτική επιμονή στην πίστη (12:1-13:21)

Κλείνοντας, ο συγγραφέας απαρίθμησε πολλές προτροπές για συγκεκριμένους τομείς της ζωής:

- να επιμένουν, σαν να είναι αθλητές σ' έναν αγώνα (12:1-3)
- να υπομένουν τις αντιξοότητες (12:4:13)
- να ενθαρρύνουν ο ένας τον άλλον (12:14-17)
- να είναι ευγνώμονες για τις ευλογίες τους εν Χριστώ (12:18-29)
- να παραμένουν πιστοί στις προκλήσεις της καθημερινής ζωής (13:1-19)
- κλείσιμο/ ολοκλήρωση της επιστολής (13:20-25)

IV. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ερωτήσεις Ανασκόπησης

1. Εξηγήστε γιατί ο συγγραφέας της προς Εβραίους εστίασε τόσο πολύ στην εσχατολογία.
2. Πώς χρησιμοποίησε ο συγγραφέας της προς Εβραίους την Παλαιά Διαθήκη για να υποστηρίξει τις θεολογικές του απόψεις; Δώστε μερικά παραδείγματα.
3. Καταγράψτε και εξηγήστε τα δύο κρίσιμα χαρακτηριστικά των προτροπών του συγγραφέα για την επιμονή στην πίστη.
4. Με ποιο τρόπο δίδαξε ο συγγραφέας της προς Εβραίους το κοινό του ότι ο Ιησούς είναι ανώτερος από τους αγγέλους;
5. Ποιες προτροπές χρησιμοποίησε ο συγγραφέας της προς Εβραίους για να πείσει το κοινό του να θεωρήσουν την εξουσία του Ιησού ανώτερη από την εξουσία του Μωυσή; Γιατί αυτό ήταν σημαντικό;
6. Γιατί ο συγγραφέας της προς Εβραίους προέτρεψε το κοινό του να θεωρήσει τον Ιησού ανώτερο από τον Μελχισεδέκ;
7. Εξηγήστε με όσο το δυνατόν περισσότερες λεπτομέρειες πώς η καινή διαθήκη είναι ανώτερη από την παλιά.
8. Καταγράψτε και περιγράψτε τουλάχιστον πέντε πρακτικούς τρόπους με τους οποίους ο συγγραφέας της προς Εβραίους ενθάρρυνε το κοινό του να υπομείνει τις αντιξοότητες.

Ερωτήσεις Εφαρμογής

1. Υπό το φως της διδασκαλίας που βρίσκεται στην επιστολή προς Εβραίους για την εσχατολογία, τι προσδοκάτε και τι περιμένετε στον επόμενο αιώνα;
2. Η επιστολή προς Εβραίους παραθέτει και αναφέρεται στην Παλαιά Διαθήκη σχεδόν 100 φορές. Με ποιο τρόπο εκτιμάτε και υποστηρίζετε τη σημασία της Παλαιάς Διαθήκης στη ζωή και τη διακονία σας;
3. Ποια καθοδήγηση, σύνεργα ή διαμέτρους χρησιμοποιείτε για να σας βοηθήσουν να κατανοήσετε τις απαιτήσεις που καθορίζονται από την Παλαιά Διαθήκη και παραμένουν ως πρότυπα για τη σύγχρονη εκκλησία;
4. Καταγράψτε μερικά άτομα που υπήρξαν για σας πηγή ενθάρρυνσης. Πώς σας βοήθησαν αυτοί οι άνθρωποι να επιμείνετε και να παραμείνετε πιστοί στον Χριστό;
5. Ποιοι πειρασμοί, διωγμοί ή πιέσεις σας δυσκολεύουν να παραμείνετε πιστοί στον Χριστό;
6. Πώς μπορείτε να χρησιμοποιήσετε την ενθάρρυνση και τις προειδοποιήσεις που βρίσκονται στην προς Εβραίους επιστολή ως εργαλείο ευαγγελισμού;
7. Ποιες διδασκαλίες ή πρακτικές στην κοινότητα, τη χώρα ή το έθνος σας αποτελούν σοβαρή πρόκληση για τους Χριστιανούς;
8. Πώς επηρεάζει «τη ζωή της προσευχής σας» η κατανόηση ότι ο Ιησούς είναι ο βασιλικός αρχιερέας σας;
9. Με ποιους τρόπους το μήνυμα της προς Εβραίους σας ενθαρρύνει να υπομείνετε τις αντιξοότητες;
10. Ένας από τους σκοπούς της προς Εβραίους είναι να δώσουν έμφαση στο ότι ο Ιησούς Χριστός έχει νικήσει την αμαρτία για εμάς. Πώς μπορείτε να επικοινωνήσετε στους στον χώρο και στους ανθρώπους που διακονείτε την επάρκεια του Χριστού;
11. Ποιο είναι το πιο σημαντικό πράγμα που μάθατε σε αυτό το μάθημα;